

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

प रि प त्र क

विषय : मराठी भाषा गौरव दिनाबाबत...

संलग्न महाविद्यालयातील सर्व प्राचार्य, विद्यापीठातील सर्व शिक्षक, अधिकारी व प्रशासकीय सेवक यांना कळविण्यात येते की, शासन परिपत्रकानुसार श्री वि. वा. शिरवाडकर ऊर्फ कुसुमाग्रज यांचा दि. 27 फेब्रुवारी हा जन्मदिन "मराठी भाषा गौरव दिन" म्हणून दिनांक 27/02/2017 रोजी साजरा करणेबाबत कळविणेत आले आहे. त्याअनुषंगाने मराठी भाषा गौरव दिन कार्यक्रमाचे आयोजन केशवराव भोसले नाट्यगृह, कोल्हापूर येथे करण्यात आले आहे.

विकिपीडिया हे जगभरातील असंख्य भाषांमध्ये कार्यरत असलेले लोकप्रिय संकेतस्थळ आहे. एखाद्या भाषेतील मजकुराची महाजालावरील पृष्ठसंख्या किंवा शब्दसंख्या हा भाषेच्या मोठेपणाचा आणि श्रेष्ठत्वाचा आजच्या काळातील निकष ठरतो आहे. हे लक्षात घेऊनच, मराठी भाषा गौरव दिनी, महाराष्ट्रातील सर्व महाविद्यालयांचे प्राचार्य, प्राध्यापक आणि विद्यार्थी यांनी मराठी देवनागरी लिपीतील किमान 1 परिच्छेद मजकूर 'मराठी विकिपीडियावर' टंकलिखित (टाईप) करावा,

युनिकोडप्रणित मराठी संगणकावर कसे कार्यान्वित करावे व मराठी विकिपीडियावर मजकूर कसा लिहावा, याची कृती सोबतप्रमाणे पाठविण्यात आली आहे. त्यानुसार सर्वांना आवाहन करण्यात येते की, मराठी भाषेचा उगम, विकास, समृद्धी, भवितव्य तसेच मराठी भाषेचा प्रचार, प्रसार व संवर्धन करणेच्या अनुषंगाने लेख, निबंध, कथा संग्रह, काव्य इ. साहित्य लिहून मराठी विकिपीडियावर उपलब्ध करण्यात यावेत.

कुलसचिव

जा.क्र.आस्थापना/527

दिनांक : 22 FEB 2017

प्रति,

1. सर्व अधिविभागप्रमुख, संचालक, समन्वयक
2. प्राचार्य/संचालक, संलग्न महाविद्यालये/मान्यताप्राप्त संस्था
3. सर्व उपकुलसचिव, कायदा अधिकारी, जनसंपर्क अधिकारी, सहाय्यक कुलसचिव व समकक्ष अधिकारी.
4. सर्व प्रशासकीय विभागप्रमुख
5. स्वीय सहाय्यक, मा.कुलगुरु, कुलसचिव, संचालक, बीसीयुडी, परीक्षा नियंत्रक, वित्त व लेखा अधिकारी यांना माहितीसाठी
6. इंटरनेट विभाग- सदरचे परिपत्रक संकेतस्थळावर प्रसिध्द करावे. (Intranet)

टीप- सदरचे परिपत्रक आपल्या विभागातील सर्व शिक्षक, अधिकारी व प्रशासकीय सेवकांच्या निदर्शनास आणावे

विविध ऑपरेटिंग सिस्टीम्समध्ये युनिकोडप्रणित मराठी कार्यरत करण्याची कृती

(ऑपरेटिंग सिस्टिम)कार्यकारी प्रणाली - विंडोज ७

- Start >Settings > Control panel >Regional and Language options या पर्यायावर जा.
- Region and Language options मध्ये Keyboards and Language मधील Change Keyboard ह्या खुणेवर क्लिक करा.
- Text services and Input Languages नावाच्या चौकटीतल्या Add ह्या खुणेवर क्लिक करा.
- Add Input Language खूण असलेली लहान चौकट उघडेल. त्यातील Input Language मधील भाषांच्या सूचीतून Marathi निवडा, OK या खुणेवर क्लिक करा.
- आता Text services and Input Language च्या तळाशी असलेल्या Apply आणि OK या बटणांवर क्रमाने क्लिक करा.
- संगणकाच्या उजव्या बाजूला कोपर्यात EN अशी खूण येईल.
- EN ह्या खुणेवर क्लिक केल्यावर English असे लिहिलेले दिसेल. त्याखालीच MA Marathi असेही लिहिलेले दिसेल.
- MA ही खूण म्हणजेच मराठी वापरण्याचा पर्याय. तो क्लिक करून निवडल्यावर मराठीतून काम करता येते. तो बदलून इंग्रजी वापरायचे असेल, तर पुन्हा EN चा पर्याय निवडा.
- लक्षात ठेवा Alt व Shift ह्या कीज् एकाच वेळी दाबून MA व EN चे पर्याय बदलतात. कृती पूर्ण झाल्यावर इन्स्क्रिप्ट कळफलक आपोआप (बाय डिफॉल्ट) लागू होतो.

कार्यकारी प्रणाली - विंडोज ८, १०

- Start > Control panel >All control>Panel Item> Language
- Add a Language खूण असलेली लहान चौकटीवर क्लिक करा. त्यातील भाषांच्या सूचीतून Marathi वर जाऊन Add या खुणेवर क्लिक करा.
- यानंतर कळफलक मराठी होईल. Alt व Shift ह्या कीज् एकाच वेळी दाबून MA व EN चे पर्याय बदलतात. कृती पूर्ण झाल्यावर इन्स्क्रिप्ट कळफलक आपोआप (बाय डिफॉल्ट) लागू होतो.
- इन्स्क्रिप्टव्यतिरिक्त इतर कळफलक वापरण्यासाठीची कृती सोबत दिली आहे.

कार्यकारी प्रणाली - विंडोज एक्सपी

- विशेष टीप- विंडोज् XP मध्ये युनिकोड क्रियाशील करण्यासाठी XP ची Installation CD लागते.
- XP Professional साठी -Start > Control panel>Region and Language options
- XP Home Edition साठी- Start> Control panel> Date, Time, Language and Regional Option > Region and Language options
- नंतर Languages यावर क्लिक करा
- Regional Options या चौकटीत Standards and formats ही चौकट बरचेदा छोट्या चौकटीत English (United States) असे लिहिलेले दिसते.
- चौकटीतील Supplemental language support या भागातील Install files for complex scripts and right-to-left languages (including Thai) हा पर्याय निवडा. Apply आणि OK वर टिक करा. यानंतर Install Supplemental Language Support या वर OK करा
- Files needed असे शब्द असलेली चौकट दिसेल. संगणकाकडून विंडोज् XP च्या i386 या फोल्डरसाठी Installation CD ची मागणी होईल. ती सीडी टाका
- Regional and Language Options...Copying Files अशी प्रक्रिया सुरु होईल.
- यानंतर संगणक पुनर्स्थित / रिस्टार्ट करावा.
- Start > Control panel > Regional and Language options चौकट उघडले . त्यातील व Languages या खुणेवर टिक करा.
- दुसरी चौकट उघडले . त्यात Details या खुणेवर टिक करा.
- Text services and input languages नावाची नवी चौकट उघडेल.
- या चौकटीत Add या खुणेवर टिक करा.
- Add Input Language खूण असलेली लहान चौकट उघडेल.
- यातील Input language खालील भाषांच्या यादीतून Marathi निवडा.
- OK या खुणेवर टिक करा.
- संगणकाच्या उजव्या बाजूला कोपर्यात EN अशी खूण येईल.
- EN ह्या खुणेवर क्लिक केल्यावर English असे लिहिलेले दिसेल. त्याखालीच MA Marathi असेही लिहिलेले दिसेल. MA ही खूण म्हणजेच मराठी वापरण्याचा पर्याय. तो क्लिक करून निवडल्यावर मराठीतून काम करता येते. तो बदलून इंग्रजी वापरायचे असेल, तर पुन्हा EN चा पर्याय निवडा.
- Alt व Shift ह्या कीज् एकाच वेळी दाबून MA व EN चे पर्याय बदलतात. कृती पूर्ण झाल्यावर इन्स्क्रिप्ट कळफलक आपोआप (बाय डिफॉल्ट) लागू होतो.

मराठी टंकलेखनासाठी कळफलकांचे विविध पर्याय -

- संगणकावर कोणत्याही ऑपरेटिंग सिस्टिममध्ये युनिकोडप्रणित मराठी टाईप करण्यासाठी कळफलकाचे विविध पर्याय उपलब्ध आहेत.
- इनस्क्रिप्ट (भारतलिपी) हा भारतीय मानक ब्युरोने प्रमाणित केलेला कळफलक आहे. भाषातज्ज्ञ आणि संगणकतज्ज्ञ इनस्क्रिप्ट (भारतलिपी) वापरावा, असा आग्रह धरतात. शास्त्रीयदृष्ट्या योग्य असलेला हा कळफलक आपण सर्वांनी वापरणे अपेक्षित आहे.
- मराठी टंकलेखनासाठी इनस्क्रिप्टशिवाय कळफलकांचे विविध पर्याय उपलब्ध आहेत. गुगल इनपुट या साधनाच्या माध्यमातून, तुम्ही फोनेटिक पद्धतीचा कळफलक वापरू शकता.
- तसेच <http://raigad.nic.in/> व <http://www.bhashaindia.com> अशा संकेतस्थळांवरही कळफलकांचे अनेक पर्याय उपलब्ध आहेत.

इन्स्क्रिप्ट व इतर कळफलक उतरवण्यासाठी -

- <http://www.bhashaindia.com> या संकेतस्थळावरील Marathi_IME_setup.zip ही कळफलकांचे विविध पर्याय देणारी धारिका आपल्या संगणकावर उतरवून घ्या. ती संगणकावर संग्रहित (Save) करा.
- त्यातील Setup.exe ही धारिका दोनदा क्लिक करून कार्यरत करून घ्या.
- Marathi IME- कळफलक कार्यरत करण्यासाठी पुढील एकेका खुणेवर बाण नेऊन क्रमाने क्लिक करा - Start > Settings> Control panel > Regional and Language options > Details > Add
- Add Input Language अशी खूण असलेली एक चौकट उघडेल. त्यात Keyboard layout/IME ह्या चौकटीत क्लिक करा.
- त्यातील सूचीतून Marathi Indic IME 1 [V 5.0] हा पर्याय निवडा व OK म्हणा. आता IME 1 [V 6.0] ही उपलब्ध झाला आहे.
- Text Services and input languages - ह्या आधीच्या चौकटीतील Installed services या लहान चौकटीत पाहा. MA Marathi खाली Keyboard मध्ये Marathi Indic IME 1 [V 5.0] हा पर्याय दिसेल. त्यावर क्लिक करून Apply व OK म्हणा.
- तळपट्टीच्या उजवीकडे पाच चौकोनांची पट्टी दिसेल. त्यातील दुसऱ्या चौकोनात क्लिक केल्यावर अनेक कळफलकांची नावे दिसतील.
- इन्स्क्रिप्ट हा कळफलकच वापरावा, असे संगणक व भाषा क्षेत्रातील तज्ज्ञ सुचवितात. कळफलकांचे अन्य पर्यायही या कृतीमुळे उपलब्ध होतात.

विकिपीडियावरील लेखन - कृती

सर्वप्रथम आपण मराठी विकिपीडियावर (<http://mr.wikipedia.org/wiki/>) आपल्या नावाची "नवीन नोंदणी" (Sign In) अवश्य करावी. आपल्याला लेख संपादन करण्यासाठी त्याची मदत होईल. त्यासाठी पानाच्या वरील उजव्या कोपऱ्यात "नवीन नोंदणी किंवा प्रवेश करा" येथे क्लिक करून नवीन नोंदणी करावी. त्यानंतर आपल्या खात्यात प्रवेश करून संपादनास सुरुवात करावी.

विकिपीडियावर नवीन लेख कसा लिहावा (संपादन)

नजीकच्या काळापासून विकिपीडियावर नवीन संपादन पद्धती उपलब्ध केली आहे . विकि-मार्कअप विषयी माहिती नसतानाही कुणीही सर्वसामान्य व्यक्ती सुलभतेने संपादन करू शकेल असा या सुविधेचा उद्देश आहे.

- १ ज्या विषयावर आपल्याला लेख लिहावयाचा आहे त्याचे नाव सुरुवातीला मुखपृष्ठावरील शोधखिडकीत टाकून त्यापुढे असलेल्या शोधभिगावर टिचकी मारा. समजा तुम्हाला कुशावर्त या विषयावर लेख निर्माण करावयाचा आहे तर पुढीलप्रमाणे कृती करा.
- २ शोध घेतल्यानंतर त्या विषयावर विकिपीडियात लेख उपलब्ध नसल्यास सुरुवातीच्या ओळीत मराठी विकिपीडियावर "कुशावर्त हा लेख लिहा" असे आपणास दिसेल. हा लेख उपलब्ध नसल्यास कुशावर्त हा शब्द तुम्हाला लाल रंगात दिसेल. त्या लाल रंगात दिसणाऱ्या शब्दावर टिचकी मारावी.
- ३ आता आपल्याला कुशावर्तची निर्मिती सुरू आहे, असा संदेश दिसेल व त्याखाली असलेल्या संपादन खिडकीत तुम्हाला लेखात टाकावयाचा मजकूर लिहिता येईल.
- ४ संपादन खिडकीत मजकूर लिहून झाल्यावर वरती उजव्या हाताला जतन करा बटनावर टिचकी मारा आणि लेख विकिपीडियावर प्रदर्शित करा.

(कुशावर्त हा विषय उदाहरण म्हणून दिला आहे. आपणास योग्य वाटेल त्या विषयावर लेखन करू शकता.)